

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства охорони
здоров'я України
08 червня 2015 року № 325
(у редакції наказу Міністерства
охорони здоров'я України
від _____ № _____)

Державні санітарно-протиепідемічні правила і норми щодо поводження з медичними відходами

I. Загальні положення

1. Ці Державні санітарно-протиепідемічні правила і норми щодо поводження з медичними відходами (далі – Правила) встановлюють загальні вимоги до поводження з медичними відходами в закладах охорони здоров'я та фізичними особами-підприємцями, які зареєстровані в установленому законом порядку та одержали ліцензію на право провадження господарської діяльності з медичної практики, що забезпечують медичне обслуговування населення відповідної території, закладів громадського здоров'я (далі – заклади) з метою попередження їхнього негативного впливу на життя, здоров'я населення та довкілля і визначають порядок збирання, перевезення, зберігання, розділення, захоронення, знешкодження медичних відходів.

2. Ці Правила не поширюються на підприємства з виробництва фармацевтичної продукції та медичні відходи, що утворюються у побуті.

3. Збирання, розділення та тимчасове зберігання медичних відходів проводиться всіма закладами.

4. Проведення господарської діяльності зі знешкодження медичних відходів проводиться закладами або іншими суб'єктами господарювання, які отримали ліцензію, відповідно до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з поводження з небезпечними відходами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 13 липня 2016 року № 446 (далі – ліцензія).

5. Перевезення небезпечних медичних відходів проводиться суб'єктами господарювання, які отримали ліцензію на внутрішнє перевезення небезпечних

відходів вантажними автомобілями, відповідно до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з перевезення пасажирів, небезпечних вантажів та небезпечних відходів автомобільним транспортом, міжнародних перевезень пасажирів та вантажів автомобільним транспортом, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 02 грудня 2015 року № 1001 (далі – перевізник).

6. У цих Правилах терміни вживаються в таких значеннях:

біологічні рідини – всі рідини, які утворюються організмом людини, циркулюють в середині організму або виділяються назовні;

валідація – інструментальні та інші дії, які доводять досягнення очікуваних і відтворюваних результатів внаслідок використання методики, процесу, обладнання, діяльності або системи в цілому, оформлені документально;

дезактивація – сукупність методів, спрямованих на видалення радіоактивних речовин з поверхні/середовища або зниження їхньої кількості до допустимих концентрацій фізичними чи хімічними засобами;

дезінфекція – хімічний метод, спрямований на знищення патогенних та умовно патогенних збудників;

знешкодження медичних відходів – усунення небезпечності відходів шляхом фізичного оброблення;

інсинерація – контрольований процес спалювання медичних відходів у спеціальній печі (інсинераторі);

кремація – контрольований процес спалювання органічних медичних відходів у спеціальній печі (крематорі);

медичні відходи (далі – відходи) – відходи, що утворюються внаслідок медичного обслуговування у закладах, окрім підприємств з виробництва фармацевтичної продукції та медичних відходів, що утворюються у побуті;

небезпека відходів – фізичні, хімічні, біологічні та інші властивості відходів, що створюють або можуть створити небезпеку для навколишнього природного середовища і здоров'я людини;

нейтралізація – сукупність методів, спрямованих на усунення токсичності лікарських засобів або її зниження до допустимих норм;

розділення відходів – розподіл відходів відповідно до категорії (А, В, С, D);

шредеризація відходів – подрібнення відходів на шматочки за допомогою спеціального пристрою (шредера).

Інші терміни, що вживаються у цих Правилах, застосовують у значеннях, визначених у Законах України «Про відходи», «Про лікарські засоби», «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення», «Про

захист населення від інфекційних хвороб», Основах законодавства про охорону здоров'я та інших нормативно-правових актах в сфері охорони здоров'я.

II. Категорії відходів

Медичні відходи поділяються на такі категорії:

категорія А – безпечні відходи (побутові відходи);

категорія В – епідемічно небезпечні відходи;

категорія С – токсикологічно небезпечні відходи;

категорія D – радіологічно небезпечні відходи.

III. Загальні вимоги до організації системи поводження з відходами

1. Для організації поводження з відходами і щоденного контролю у закладі, керівник закладу призначає відповідальну особу.

2. Система поводження з відходами складається з таких етапів:

1) розділення відходів;

2) нейтралізація або дезактивація відходів (за потреби);

3) збирання відходів;

4) маркування відходів;

5) перенесення відходів у корпусні/міжкорпусні (накопичувальні) контейнери в межах закладу, де вони утворюються (за потреби);

6) знешкодження відходів (за потреби та в разі наявності ліцензії у закладу);

7) транспортування відходів до об'єктів поводження з відходами, окрім відходів категорії D, поводження з якими регулюється законодавством України щодо поводження з радіоактивними відходами і нормами радіаційної безпеки.

На кожен з етапів системи поводження з відходами відповідальною особою розробляється стандарт операційної процедури (далі – СОП), що затверджується керівником закладу.

Працівники не допускаються до виконання робіт з відходами без проведених навчання, підготовки і перевірки знань (далі – навчання) щодо СОП, в залежності від залученості (виконуваних працівниками процесів щодо поводження з відходами). Навчання також включає СОП щодо алгоритму дій у разі виникнення аварійних ситуацій.

Навчання проводиться планово мінімум один раз на рік і позапланово в разі потреби (наприклад, при впровадженні в закладі нового СОП, виникнення аварійної ситуації).

3. Поводження з відходами у закладах проводиться відповідно до типової схеми поводження з відходами (далі – типова схема), яка розробляється відповідальною особою і затверджується керівником закладу. Типова схема може бути розроблена для закладу в цілому або окремо для кожного з структурних підрозділів закладу (далі – підрозділ).

4. Типова схема включає наступне:

- 1) відповідальна особа у закладі в цілому та у кожному з підрозділів;
- 2) найменування підрозділу (за необхідності);
- 3) перелік працівників, які залучені до поводження з відходами, відповідно до кожного з етапів, що наведені в пункті 2 цього розділу, за виключенням розділення і збирання відходів, які проводяться усіма працівниками закладу;
- 4) перелік відходів за категоріями, що утворюються у кожному з підрозділів або у закладі в цілому;
- 5) перелік аварійних ситуацій;
- 6) перелік засобів індивідуального захисту (далі – ЗІЗ), відповідно до категорій відходів;
- 7) місце (місця) збирання та тимчасового зберігання відходів у підрозділі (за необхідності);
- 8) СОП транспортування відходів до місця (місць) збирання та тимчасового зберігання відходів в цілому по закладу;

9) місце (місця) знешкодження (за необхідності та в разі наявності ліцензії у закладу);

10) СОП вивезення відходів за категоріями до об'єктів поводження з відходами.

Вивезення відходів проводиться виключно за графіком, який розробляється відповідальною особою і затверджується керівником закладу.

5. Відходи категорій В, С, D мають бути відповідно упаковані з метою нівелювання небезпеки відходів. Заборонено накопичувати, тимчасово зберігати, транспортувати, захоронювати небезпечні відходи (категорій В, С, D) разом з відходами категорії А.

6. Збирання відходів проводиться якомога ближче до місць їхнього утворення в окремі ємності (контейнери, мішки), що візуально чітко розрізняються за кольором та/або маркуванням.

7. У місцях первинного утворення відходів повинні бути запасні ємності (контейнери, мішки) для збирання відходів.

8. Наповнені ємності (контейнери, мішки) після первинного збирання герметизуються, позначаються біркою для маркування (за необхідності), переміщуються в контейнери для зберігання, що закриваються кришкою.

9. Маркування медичних відходів проводиться відповідно до додатку 1 до цих Правил.

10. Змішування відходів різних категорій не допускається.

11. Працівники, які контактують з відходами, проходять попередні (при прийомі на роботу) та періодичні медичні огляди відповідно до вимог законодавства України.

12. Керівник закладу забезпечує наявність і запас ЗІЗ та проводить навчання працівників щодо їхнього використання на робочих місцях у відповідності до Мінімальних вимог безпеки і охорони здоров'я при використанні працівниками засобів індивідуального захисту на робочому місці, затверджених наказом Міністерства соціальної політики України від 29 листопада 2018 року № 1804, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 27 грудня 2018 року за № 1494/32946.

13. Працівників, які проводять транспортування, дезінфекцію і знешкодження відходів, керівник закладу забезпечує ЗІЗ відповідно до оцінки ризиків впливу небезпеки відходів, але мінімально:

1) рукавичками захисними (захист від інфекційних агентів та хімічних речовин);

2) фартухом захисним (водонепроникний, захист від інфекційних агентів та хімічних речовин);

3) захисним взуттям (наприклад, гумові чоботи).

ЗІЗ мають відповідати державним стандартам України, що затверджуються національним органом стандартизації.

IV. Вимоги до відходів категорії А

1. До відходів категорії А належать такі види відходів:

1) харчові відходи;

2) відходи, що не мали контакту з біологічними рідинами та/або лікарськими засобами;

3) первинна упаковка лікарських засобів, окрім первинної упаковки лікарських засобів визначених Переліком отруйних лікарських засобів за міжнародними непатентованими або загальноприйнятими назвами, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17 серпня 2007 року № 490, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 вересня 2007 року за № 1007/14274, та Переліком сильнодіючих лікарських засобів за міжнародними непатентованими або загальноприйнятими назвами, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17 серпня 2007 року № 490, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 вересня 2007 року за № 1007/14275;

4) побутові відходи (тверді, великогабаритні, ремонтні) всіх відділень закладу;

5) великогабаритні побутові відходи, що мали контакт з біологічними рідинами, після проведених очищення і дезінфекції шляхом протирання поверхонь.

2. Збирання харчових відходів здійснюється роздільно від інших відходів у багаторазові ємності або одноразові пакети.

3. Тимчасове зберігання харчових відходів в окремих спеціальних контейнерах за відсутності спеціально виділеного холодильного обладнання допускається не більше 24 годин. Повинен бути забезпечений запас контейнерів не менше ніж на одну добу. Контейнери від харчових відходів очищуються і дезінфікуються після кожного спорожнення шляхом протирання.

4. Поверхні та агрегати великогабаритних побутових відходів, що мали контакт з біологічними рідинами пацієнтів, підлягають обов'язковій дезінфекції перед їхнім розміщенням у накопичувальному контейнері або спеціальному приміщенні.

Дезінфекція полягає в обробці поверхонь шляхом протирання розчинами дезінфекційних засобів, що мають бактерицидну, віруліцидну, фунгіцидну і спороцидну (за необхідності) дію у режимах, які зазначені в інструкції до дезінфекційного засобу. Дезінфекція проводиться після очищення мийним розчином.

5. Поводження з побутовими відходами здійснюється відповідно до вимог чинного законодавства.

V. Вимоги до відходів категорії B

1. До відходів категорії B належать інфіковані та потенційно інфіковані відходи, які мали контакт з біологічними рідинами незалежно від місця утворення:

1) використані медичні інструменти/вироби (голки, шприци, скальпелі та їхні леза, предметні скельця, ампули, порожні пробірки, битий скляний посуд, внутрішньовенні катетери, пір'я, піпетки, ланцети тощо);

2) предмети, забруднені кров'ю та/або іншими біологічними рідинами;

3) органічні відходи (тканини, органи, частини тіла, плацента, ембріони тощо);

4) відходи, що утворилися в результаті діяльності медичних лабораторій (мікробіологічні культури і штами, що містять будь-які живі збудники хвороб, штучно вирощені в значних кількостях, живі вакцини, непридатні до використання, а також лабораторні чашки та обладнання для їхнього

перенесення, залишки живильних середовищ, інокуляції, змішування мікробіологічних культур збудників інфекційних захворювань, інфіковані експериментальні тварини та біологічні відходи віваріїв);

5) імунобіологічні препарати і відходи, які з ними контактували.

2. Відходи, визначені у пункті 1 цього розділу, підлягають обов'язковому знешкодженню валідованими методами (термічними, мікрохвильовими). Застосування дезінфекції не допускається, окрім рідких відходів категорії В, визначених пунктом 18 цього розділу.

3. При збиранні відходів категорії В забороняється:

1) руйнувати, розрізати відходи, у тому числі використані системи для внутрішньовенних інфузій;

2) знімати голку зі шприца після його використання;

3) пересипати (перевантажувати) відходи з однієї ємності в іншу, за винятком аварійних ситуацій, перелік яких визначається типовою схемою;

4) утрамбовувати відходи;

5) здійснювати будь-які операції з відходами (за виключенням збирання і розділення) без ЗІЗ;

6) встановлювати одноразові та багаторазові ємності для збору відходів на відстані менше одного метра від нагрівальних приладів.

4. Відходи категорії В, окрім гострих предметів, збирають у ємності (контейнери або мішки), що стійкі до механічних пошкоджень і відповідають державним стандартам України, що затверджуються національним органом стандартизації. При використанні контейнерів, слід надавати перевагу контейнерам обмеженого (багаторазового) використання над одноразовими.

5. Для збирання гострих предметів слід використовувати контейнери, що не проколюються. Контейнер повинен мати кришку, що щільно прилягає та унеможливорює його безконтрольне розкриття. Використовувати контейнери обмеженого (багаторазового) використання для збирання гострих предметів заборонено.

6. Збирання відходів категорії В у місцях їхнього утворення здійснюється впродовж робочої зміни (не більше однієї доби). При використанні контейнерів для гострого інструментарію допускається їхнє заповнення протягом трьох діб.

7. Заборонено заповнювати ємності (контейнери, мішки) для відходів більше ніж на 75%.

8. Перед транспортуванням контейнери закриваються кришками. При використанні мішків для збирання відходів, після їхнього заповнення, працівник, який відповідає за збір відходів у підрозділі, зав'язує мішок, унеможливаючи висипання відходів. Транспортування відходів категорії В у відкритих ємностях не допускається.

9. Дезінфекція контейнерів обмеженого (багаторазового) використання у закладі проводиться після кожного спорожнення. Дезінфекція проводиться після очищення поверхонь контейнерів мийним розчином.

10. Відходи категорії В, отримані з клінічних підрозділів, збирають у контейнери для зберігання, які переміщують до приміщення для тимчасового зберігання відходів або передаються для проведення їхнього знешкодження.

11. Контейнери для зберігання відходів повинні відповідати державним стандартам України, що затверджуються національним органом стандартизації, бути виготовлені з матеріалів, стійких до механічного впливу, високих та низьких температур, мийних та дезінфекційних засобів, закриватися кришками, конструкція яких не повинна допускати їхнього безконтрольного відкриття.

12. Накопичення та тимчасове зберігання відходів категорії В дозволено виключно у спеціальних приміщеннях, що виключає доступ сторонніх осіб. Вимоги до приміщень для тимчасового зберігання відходів викладені у додатку 2 до цих Правил.

13. Відходи категорії В, що утворюються в лабораторіях (далі – лабораторії), а саме мікробіологічні культури і штами, що містять будь-які живі збудники хвороб, штучно вирощені в значних кількостях, живі вакцини, непридатні до використання, залишки живильних середовищ, інокуляції, змішування мікробіологічних культур збудників інфекційних захворювань та біологічні відходи віваріїв, підлягають обробці паром під тиском і температурою за допомогою спеціального обладнання, зокрема парових стерилізаторів (автоклавів), які використовуються виключно для знешкодження відходів лабораторії при температурі стерилізації не менше 132 °C протягом 60 хвилин.

14. Інфіковані експериментальні тварини лабораторій, патологоанатомічні та органічні операційні відходи категорії В (органи, тканини) підлягають кремації.

15. Знешкодження відходів категорії В, які не визначені пунктами 13, 14 цього розділу, проводиться наступними методами:

1) обробка водяним паром під тиском і температурою за допомогою спеціального обладнання – установок для знешкодження відходів категорії В, зокрема парових стерилізаторів (автоклавів). Рекомендовано використовувати вакуумні парові стерилізатори (автоклави, з фракційним вакуумним процесом стерилізації та фільтром очищення повітря, що виходить з камери протягом циклу), які відповідають ДСТУ EN 285:2019 «Стерилізація. Стерилізатори парові. Стерилізатори великогабаритні», прийнятий наказом Державного підприємства «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» від 12 грудня 2019 року № 409, та призначені для знешкодження медичних відходів. Для фракційного вакуумного процесу в стерилізаторах використовуються наступні режими стерилізації:

при температурі 121°C протягом 30 хвилин;

при температурі 134°C протягом 15 хвилин.

Для знешкодження в гравітаційних стерилізаторах використовуються наступні режими стерилізації:

при температурі 121°C протягом 60 хвилин;

при температурі 134°C протягом 30 хвилин.

У випадках підозрюваної/підтвердженої контамінації відходів пріонами (наприклад, відходи нейрохірургічної операційної), використовується режим стерилізації при температурі 134°C протягом 60 хвилин, незалежно від виду парового стерилізатора (автоклава).

2) інсинерація;

3) обробка засобами та способами електромагнітного опромінення відповідного призначення.

16. Після знешкодження відходів категорії В методом обробки водним паром під тиском, відходи підлягають обов'язковій шредеризації, окрім визначених пунктом 13 цього розділу, з метою уникнення їхнього повторного використання, зменшення об'єму відходів та зниження їхньої травматичної спроможності.

17. Електромагнітне опромінення відходів з метою знешкодження відходів категорії В проводиться виключно після попередньої шредеризації.

18. Дезінфекція відходів категорії В, який включає обробку розчинами дезінфекційних засобів, що мають бактерицидну, віруліцидну, фунгіцидну (спороцидну – за необхідності) дію у відповідних режимах, зазначених в інструкції до засобу, дозволений до використання виключно для рідких відходів категорії В (наприклад, крові, випорожнень, плевральної і спинномозкової рідин) перед зливом в загальну каналізаційну мережу. В разі наявності водоочисних споруд в закладі попередня дезінфекція рідких відходів категорії В не проводиться.

19. Вивезення відходів категорії В без знешкодження за межі території закладів, проводиться перевізником з дотриманням наступних вимог:

1) контейнери для транспортування мають маркування відповідно до додатку 1 цих Правил;

2) на контейнерах для транспортування зазначені назва і адреса закладу;

3) контейнери для транспортування заповнені не більше ніж на 75% від максимального об'єму, який передбачено виробником;

4) контейнери для транспортування щільно закриті;

5) контейнери перед транспортуванням протираються дезінфікуючим розчином (гіпохлорит натрію, фенолвмісні дезінфекційні засоби, йодоформвмісні дезінфекційні засоби, четвертинні амонієві сполуки в концентрації для обробки некритичних поверхонь, яка вказана в інструкції до засобу) з дотриманням часу експозиції, який визначено виробником, однак не менше 30 хвилин;

б) транспортування контейнерів проводиться спеціалізованим транспортом (кабіна водія повністю ізольована, вантажний кузов забезпечує повну ізоляцію від навколишнього середовища, а внутрішнє оздоблення стійке до очищення і дезінфекції).

20. Транспортування знешкоджених відходів категорії В не потребує дотримання вимог, зазначених у пункті 19 цього розділу.

21. Знешкодження відходів категорії В проводиться закладом, за умови дотримання вимог пункту 4 розділу I цих Правил. В інших випадках, відходи

категорії В транспортуються перевізником для проведення знешкодження суб'єктам господарювання, що отримали ліцензію, з дотриманням вимог, зазначених в пункті 19 цього розділу.

22. Захоронення відходів категорії В проводиться на спеціально виділених полігонах, відповідно до вимог, встановлених законодавством.

23. Захоронення не знешкоджених відходів категорії В заборонено.

VI. Вимоги до медичних відходів категорії С

1. До відходів категорії С належать:

1) відходи, забруднені цитостатиками і генотоксичними лікарськими та діагностичними засобами;

2) первинна упаковка лікарських засобів визначених Переліком отруйних лікарських засобів за міжнародними непатентованими або загальноприйнятими назвами, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17 серпня 2007 року № 490, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 вересня 2007 року за № 1007/14274, та Переліком сильнодіючих лікарських засобів за міжнародними непатентованими або загальноприйнятими назвами, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17 серпня 2007 року № 490, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 вересня 2007 року за № 1007/14275.

2. В закладах можуть утворюватися інші токсикологічно небезпечні відходи, як от елементи живлення, предмети, що містять ртуть, прилади і обладнання, що містять важкі метали, відходи, що утворились в результаті експлуатації обладнання, транспорту, систем освітлення тощо. Поводження з ними проводиться відповідно до законодавства.

3. Поводження з відходами лікарських і діагностичних засобів проводиться відповідно до Порядку провадження діяльності, пов'язаної з обігом наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, та контролю за їх обігом, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03 червня 2009 року № 589, Правил проведення утилізації та знищення неякісних лікарських засобів, до складу яких входять наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України та Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України від 19 березня 1999 року № 67/59, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 22 липня 1999 року за № 496/3789, Правил

утилізації та знищення лікарських засобів, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 24 квітня 2015 року № 242, зареєстрованих в Міністерстві юстиції України 18 травня 2015 року за № 550/2699.

4. Зазначені у пункті 1 цього розділу відходи збирають у марковані контейнери з кришками, які щільно прилягають, та зберігають у спеціально виділених приміщеннях. Для збирання відходів категорії С заборонено використовувати контейнери обмеженого (багаторазового) використання.

5. Збирання, тимчасове зберігання відходів категорії С, зазначених в підпункті 1 пункту 1 цього розділу, без нейтралізації не допускається (підлягають негайній нейтралізації в місці утворення із застосуванням відповідних засобів, які зазначені в інструкції до лікарського засобу). Також обов'язково проводиться нейтралізація поверхонь робочого місця.

6. Роботи з відходами категорії С, зазначених в підпункті 1 пункту 1 цього розділу, проводяться виключно із застосуванням відповідних ЗІЗ (зазначаються в інструкції до лікарського засобу) та здійснюються у витяжній шафі.

Роботи з відходами категорії С, зазначених в підпункті 2 пункту 1 цього розділу, проводяться виключно із застосуванням відповідних ЗІЗ (зазначаються в інструкції до лікарського засобу).

7. Вимоги до приміщень для тимчасового зберігання відходів викладені у додатку 2 до цих Правил.

8. Відходи категорії С підлягають знешкодженню шляхом інсинерації.

9. Вивезення відходів категорії С за межі території закладів, проводиться перевізником із дотриманням наступних вимог:

1) контейнери для транспортування мають маркування відповідно до додатку 1 до цих Правил;

2) на контейнерах для транспортування зазначені назва і адреса закладу;

3) контейнери для транспортування заповнені не більше ніж на 75% від максимального об'єму, який передбачено виробником;

4) контейнери для транспортування щільно закриті;

5) транспортування контейнерів проводиться спеціалізованим транспортом (кабіна водія повністю ізольована, вантажний кузов забезпечує повну ізоляцію від навколишнього середовища, а внутрішнє оздоблення стійке до очищення).

10. Транспортування знешкоджених відходів категорії С не потребує дотримання вимог, зазначених в пункті 9 цього розділу.

11. Знешкодження відходів категорії С шляхом інсинерації проводиться закладом, за умови дотримання вимог пункту 4 розділу І цих Правил. В інших випадках, відходи категорії С транспортуються перевізником для проведення знешкодження шляхом інсинерації суб'єктам господарювання, що отримали ліцензію, з дотриманням вимог, зазначених в пункті 9 цього розділу.

12. Захоронення відходів категорії С проводиться на спеціально виділених полігонах, відповідно до вимог, встановлених законодавством.

13. Захоронення не знешкоджених відходів категорії С заборонено.

VII. Вимоги щодо медичних відходів категорії D

1. До відходів категорії D належать всі матеріали, що утворюються в результаті використання радіоізотопів у медичних та/або наукових цілях у будь-якому агрегатному стані, що перевищують допустимі рівні, встановлені нормами радіаційної безпеки.

2. Заклади, в яких використовується стоматологічна амальгама, видаляються пломби із стоматологічної амальгами або зуби, що містять такі пломби обладнуються сепараторами амальгами. Сепаратори амальгами повинні забезпечувати утримання та збирання частинок амальгами, включаючи ті, що містяться у використаній воді (рівень утримання не нижче 95%).

3. Відходи від стоматологічної амальгами та інші відходи, що містять ртуть, збираються окремо від інших відходів у контейнери, виготовлені з матеріалу, який не взаємодіє з ртуттю. Відходи, що містять рідку ртуть, зберігають у закритих герметичних контейнерах у присутності сірки.

4. Збирання, зберігання, транспортування та видалення відходів категорії D здійснюються відповідно до вимог законодавства України щодо поводження з радіоактивними відходами, нормами радіаційної безпеки.

VIII. Вимоги до організації приміщень для тимчасового зберігання та поводження з відходами

1. Контейнери з відходами категорії А зберігаються на спеціальному майданчику. Контейнерний майданчик повинен бути розташований на території господарської зони закладу на відстані від лікувальних корпусів та харчоблоку не менше 25 метрів та мати тверде покриття. Розмір контейнерного майданчика повинен перевищувати площу основи контейнерів на 1,5 метра в усі боки. Майданчик повинен бути огорожений. Кількість контейнерів визначається потужністю закладу.

2. Приймання, знешкодження, тимчасове зберігання (накопичення) відходів, мийка та дезінфекція стійок-візків, контейнерів та іншого обладнання, що використовується для переміщення відходів, може здійснюватися як в окремій будівлі у господарчій зоні з під'їзними шляхами, так і в складі корпусу, у тому числі у підвальних приміщеннях з автономною витяжною вентиляцією (за винятком інсинераторів). Окремі приміщення можуть бути обладнані природньою вентиляцією зі спонуканням витяжки повітря.

Приміщення для знешкодження відходів категорії В методом електромагнітного опромінення або обробки водним паром під тиском і температурою можуть розміщуватися у структурі підрозділів закладу при дотриманні вимог до безпечної експлуатації.

3. Мінімальна площа приміщень для знешкодження відходів (далі – приміщення) визначається потужністю закладу.

4. Склад і мінімальні площі приміщень наведено у додатку 3 до цих Правил.

5. Приміщення повинні бути забезпечені постачанням холодної та гарячої води, водовідведенням, системою автономної вентиляції або природною вентиляцією. Об'ємно-планувальні і конструктивні рішення приміщень повинні забезпечувати потоковість технологічного процесу та можливість дотримання принципу поділу на чисту та брудну зони.

6. Приміщення умовно поділяється на такі зони:

1) брудна, до якої належать:
приміщення прийому та тимчасового зберігання відходів, що надходять;
приміщення обробки відходів, обладнане установками для знешкодження;

приміщення очищення та дезінфекції.

- 2) чиста, до якої належать:
 - приміщення зберігання знешкоджених відходів;
 - приміщення зберігання вимитих і дезінфікованих засобів для переміщення відходів;
 - склад витратних матеріалів;
 - кімната персоналу;
 - санвузол.

При невеликих об'ємах відходів, які утворюються в закладі, можливе тимчасове зберігання та знешкодження відходів в одному приміщенні.

Для зберігання знешкоджених відходів та вимитих і дезінфікованих засобів для переміщення відходів дозволено використовувати одне приміщення.

7. Висота приміщень визначається відповідно до габаритів обладнання, що встановлюється.

8. Поверхня стін, підлоги і стелі повинна бути гладкою, стійкою до впливу вологи, мийних і дезінфекційних засобів. Підлога вкривається вологостійким матеріалом, не слизьким і стійким до механічного впливу.

9. Зовнішня та внутрішня поверхня меблів і обладнання повинні бути гладкими, виконаними з матеріалу, стійкого до впливу вологи, мийних та дезінфекційних засобів.

10. У всіх приміщеннях передбачається сумісне або штучне освітлення відповідно до гігієнічних вимог щодо природного, штучного та поєданого освітлення житлових і громадських будівель.

11. Вимоги до організації повітрообміну:

- 1) повітрообмін приміщень повинен забезпечувати підтримку допустимих параметрів мікроклімату;

- 2) пристрій вентиляції повинен унеможливити перетікання повітряних мас з брудних приміщень у чисті;

- 3) у приміщеннях передбачається автономна припливно-витяжна вентиляція з механічним спонуканням. Схема повітрообміну визначається технологічним завданням. Кратність повітрообміну за витяжкою та

необхідність установки місцевих відсмоктувачів визначаються за розрахунком, залежно від виду, кількості та потужності технологічного обладнання;

4) витяжна вентиляція з механічним спонуканням без влаштування організованого притоку передбачається з брудних приміщень.

12. Вимоги до мікроклімату приміщень наведені у додатку 4 до цих Правил.

13. Приміщення оснащується з урахуванням наступного:

1) розміщення обладнання проводиться з урахуванням забезпечення вільного доступу до всього обладнання;

2) приміщення тимчасового зберігання і знешкодження відходів оснащуються комбінованими ультрафіолетовими бактерицидними опромінювачами.

IX. Гігієнічні вимоги до утримання приміщень, обладнання та інвентарю

1. Приміщення для поводження з відходами, обладнання та інвентар повинні утримуватись у чистоті. Поточне і генеральне прибирання проводять відповідно до графіку та СОП, розроблений відповідальною особою і затверджених керівником закладу.

2. Інвентар для прибирання повинен бути окремий для чистих та брудних приміщень, мати чітке маркування із зазначенням видів робіт, використовуватись тільки за призначенням і зберігатись окремо в коморах або шафах основних виробничих приміщень.

X. Облік медичних відходів

1. Облік, моніторинг та інформування у сфері поводження з медичними відходами здійснюються згідно з вимогами законодавства.

2. Заклади складають Акти передавання відходів перевізнику або суб'єкту господарювання, який отримав ліцензію, за формою, наведеною в додатку 5 до цих Правил.

3. Заклади сповіщають електронною комунікаційною мережею територіальний орган центрального органу виконавчої влади, який здійснює державний нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства щодо поводження з відходами за місцем провадження діяльності, про передавання відходів перевізнику або суб'єкту господарювання, який отримав ліцензію, не пізніше ніж за 12 годин до їхнього передавання за формою, наведеною в додатку 5 до цих Правил.

4. Заклади складають і передають щокварталу Звіт у письмовому або електронному вигляді до органів державного контролю за місцем провадження діяльності про обсяги продукування та передавання відходів перевізнику або суб'єкту господарювання, який отримав ліцензію, відповідно до форми, наведеною в додатку 6 до цих Правил.

5. Суб'єкти господарювання, яким були передані знешкодження та/або захоронення відходи щокварталу надсилають до державного органу, який видав ліцензію на провадження господарської діяльності у сфері поводження з небезпечними відходами, інформацію в паперовому та електронному вигляді про обсяги відходів, отримані ними для знешкодження та/або захоронення, та операції, здійснені із зазначеними відходами. Звіт про обсяги та методи знешкодження відходів подається за формою, наведеною у додатку 7 до цих Правил.

**Генеральний директор Директорату громадського
здоров'я та профілактики захворюваності**

І. Руденко

Додаток 1
до Державних
санітарно-протиепідемічних
правил і норм щодо поводження
з медичними відходами
(пункт 9 розділу III, підпункт 1
пункту 19 розділу V, підпункт 1
пункту 8 розділу VI)

Маркування медичних відходів

Вид відходів	Маркування ємностей, при поводженні з медичними відходами в закладі	Маркування ємностей, які передаються перевізнику або суб'єкту господарювання, що отримав ліцензію	Вид ємності
Медичні відходи категорії B	Напис для маркування: «Особливо небезпечно» або емність червоного кольору	Напис для маркування: «Особливо небезпечно, відомості щодо проведеного знешкодження (дата проведення, метод знешкодження, відповідальна особа, яка проводила знешкодження, якщо знешкодження проводилося, назва закладу, назва ліцензіата, дата передавання)»	Міцний, герметичний пластиковий одноразовий пакет або контейнер, придатний для обробки автоклавом
Медичні відходи категорії B (органічні відходи хворих: тканини, органи тощо)	Напис для маркування: «Особливо небезпечно» або емність червоного кольору	Напис для маркування: «Особливо небезпечно, відомості щодо проведеного знешкодження (дата проведення, метод знешкодження, відповідальна особа, яка проводила знешкодження, якщо знешкодження проводилося, назва закладу, назва ліцензіата, дата передавання)»	Пластиковий одноразовий герметичний пакет або контейнер
Медичні відходи категорії B (гострі предмети)	Напис для маркування: «Небезпечно, гострі предмети» або емність червоного кольору	Напис для маркування: «Небезпечно, гострі предмети, відомості щодо проведеного знешкодження (дата проведення, метод знешкодження, відповідальна особа, яка проводила знешкодження, якщо знешкодження проводилося, назва закладу, назва ліцензіата, дата передавання)»	Одноразові, стійкі до проколу контейнери (за винятком скляних)
Медичні відходи категорії C (цитотоксичні відходи)	Напис для маркування: «Особливо небезпечно» або емність жовтого кольору	Назва для маркування: «Небезпечно, відомості щодо проведеної нейтралізації (дата проведення, відповідальна особа, яка проводила нейтралізацію, назва закладу, назва ліцензіата, дата передавання)»	Одноразові тверді герметичні контейнери
Медичні відходи категорії D (радіоактивні відходи)	Маркування та пакування згідно з вимогами чинного законодавства України щодо поводження з радіоактивними речовинами		

Додаток 2
до Державних санітарно-
протиепідемічних правил
і норм щодо поводження
з медичними відходами
(пункт 12 розділу V, пункт 6
розділу VI)

Вимоги до приміщень для тимчасового зберігання медичних відходів

1. Підлога приміщень повинна мати герметичну основу із належними стічними особливостями, що очищується та дезінфікується.
 2. Оздоблення стелі та стін повинне забезпечувати їхнє миття та дезінфекцію по всій висоті (наприклад покриватися вологостійкою фарбою).
 3. Приміщення повинно бути обладнане:
 - умивальником;
 - краном для поливу;
 - бактерицидними лампами з урахуванням об'єму приміщення;
 - вентиляцією (механічною або природньою) та освітленням.
 4. Повинен бути вільний доступ для персоналу, який відповідає за видалення відходів, та під'їзд для автомобілів-смітєвозів (візків).
 5. Обов'язкова наявність замка для попередження доступу сторонніх осіб. Також місце для тимчасового зберігання відходів повинне унеможливлувати потрапляння тварин, не може бути місцем розмноження або джерелом їжі для комах і гризунів, захищене від несприятливих погодних умов.
 6. Віддаленість від місць зберігання харчових продуктів та приміщень для приготування їжі.
 7. Зручне розташування місць зберігання інвентарю для прибирання приміщення, захисного одягу та пакетів або контейнерів для відходів.
-

Додаток 3
до Державних санітарно-
протиепідемічних правил
і норм щодо поводження
з медичними відходами
(пункт 4 розділу VIII)

Склад і мінімальні площі приміщень*

№ з/п	Найменування приміщень	Мінімальна площа, м ²
1	Прийом і тимчасове зберігання (накопичення) незнешкоджених відходів	6
2	Робоче приміщення для знешкодження відходів	залежно від габаритів обладнання, але не менше 12
3	Тимчасове зберігання знешкоджених відходів (приміщення передбачається при відсутності умов для зберігання на території)	залежно від потужності ділянки, але не менше 6
4	Мийка і дезінфекція контейнерів, стійок, візків	4
5	Приміщення тимчасового зберігання контейнерів, стійок, візків	8
6	Склад витратних матеріалів	4
7	Санітарно-побутові приміщення (гардеробна, душова, санвузол, зберігання інвентарю для прибирання)	6
8	Кімната персоналу з робочим місцем	8

*Для будівель, що знову споруджуються та реконструйованих.

Додаток 4
до Державних санітарно-
протиепідемічних правил
і норм щодо поводження
з медичними відходами
(пункт 12 розділу VIII)

**Вимоги
до мікроклімату в приміщеннях**

№ з/п	Найменування приміщень	Внутрішня температура, С	Кратність повітрообміну		Кратність витяжки при природній вентиляції
			приплив	витяжка	
1	Прийом і тимчасове зберігання (накопичення) незнешкоджених відходів	16	-	1,5	2
2	Робоче приміщення для знешкодження відходів	18-20	З розрахунку тепло- і вологонадлишків*	З розрахунку тепло- і вологонадлишків*	Не допускається
3	Тимчасове зберігання незнешкоджених відходів	16	-	2	2-3
4	Мийка і дезінфекція контейнерів, стійок, візків	18	3	4	Не допускається
5	Приміщення тимчасового зберігання контейнерів, стійок, візків	18	-	1	1
6	Склад витратних матеріалів	16	1	1	1
7	Санітарно-побутові приміщення (гардеробна, душова, санвузол, зберігання притирального інвентарю)	23	Приплив з коридору	75 м ³ /год на 1 д.с.	2
8	Кімната персоналу з робочим місцем	20	1	1	1

* Залежно від технології та виду обладнання.

Додаток 5
до Державних санітарно-протиепідемічних
правил і норм щодо поводження з
медициними відходами
(пункт 2,3 розділу X)

АКТ

передання відходів № _____ від ____ / _____ / ____ року

Назва закладу охорони здоров'я / код за ЄДРПОУ або реєстраційний номер облікової картки платника податків*: _____ /

Юридична адреса закладу охорони здоров'я: _____

Адреса місця передавання відходів (не заповнюється, якщо співпадає з юридичною адресою): _____

Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), контактний номер телефону відповідальної особи закладу охорони здоров'я за поводження з відходами: _____

*фізичні особи, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган, надають серію та номер паспорту.

Назва суб'єкта господарювання, якому передаються відходи / код за ЄДРПОУ: _____ / _____

Юридична адреса суб'єкта господарювання, якому передаються відходи: _____

Вид відходів ¹	Відомості щодо проведеного знешкодження/нейтралізації ²	Обсяг відходів, кг/л ³	Вид ємності ⁴
1.			
2.			
3.			

¹зазначити вид відходів: медичні відходи категорії В, медичні відходи категорії В (органічні відходи хворих: тканини, органи, плацента тощо), медичні відходи категорії В (гострі предмети), медичні відходи категорії С.

²зазначити дату проведення знешкодження/нейтралізації, метод знешкодження/нейтралізації, відповідальну особу, яка проводила знешкодження/нейтралізацію.

³зазначити вагу відходів в кілограмах (кг) або об'єм відходів в літрах (л).

⁴зазначити вид ємності, в якій відходи передаються (наприклад, пластиковий одноразовий герметичний контейнер).

Відповідальна особа закладу за поводження з відходами:
відходи:**

_____ / _____

Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) Підпис

Представник суб'єкта господарювання, якому передані

_____ / _____

Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) Підпис

**не заповнюється для сповіщення шляхом електронної комунікації (телекомунікації) територіального представництва Державної екологічної інспекції України, відповідно до адміністративно-територіальної належності.

Додаток 6
до Державних санітарно-протиепідемічних
правил і норм щодо поводження з
медичними відходами
(пункт 4 розділу X)

ЗВІТ
про обсяги утворених та переданих відходів
за ____ квартал _____ року

Назва закладу охорони здоров'я / код за ЄДРПОУ або реєстраційний номер облікової картки платника податків*: _____ / _____

Юридична адреса закладу охорони здоров'я: _____

*фізичні особи, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган, надають серію та номер паспорту.

Вид відходів	Обсяг відходів, кг/л	Суб'єкт господарювання, якому передані відходи			Інформація про акт передавання	
		Назва	Код за ЄДРПОУ	№ ліцензії	№ акта	Дата складання акта
Медичні відходи категорії В (загальні) з них органічні відходи хворих: тканини, органи, плацента тощо з них гострі предмети						
Медичні відходи категорії С						

Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) відповідальної особи закладу охорони здоров'я за поводження з відходами: _____ Підпис: _____

Додаток 7
до Державних санітарно-протиепідемічних
правил і норм щодо поводження з
медичними відходами
(пункт 5 розділу X)

ЗВІТ
про обсяги отриманих відходів і методи їх знешкодження
за ____ квартал _____ року

Назва суб'єкта господарювання / код за ЄДРПОУ або реєстраційний номер облікової картки платника податків*: _____ / _____

Юридична адреса суб'єкта господарювання: _____

Державний орган, який видав ліцензію на провадження господарської діяльності у сфері поводження з небезпечними відходами: _____

№ ліцензії: _____

*фізичні особи, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний контролюючий орган, надають серію та номер паспорту.

Вид відходів	Обсяг отриманих відходів, кг/л	Заклад охорони здоров'я, який передав відходи		Інформація про акт передавання		Метод знешкодження ¹	Обладнання, на якому проводилося знешкодження ¹	Дата здійснення знешкодження ¹	Дата захоронення	Обсяг захоронених відходів, тонн
		Назва	Код за ЄДРПОУ	№ акта	Дата складання акта					
Медичні відходи категорії В (загальні) з них органічні відходи хворих: тканини, органи тощо з них гострі предмети										
Медичні відходи категорії С										

¹не заповнюється, якщо суб'єктом господарювання проводилося виключно захоронення відходів.

Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) керівника суб'єкта господарювання: _____ Підпис: _____